

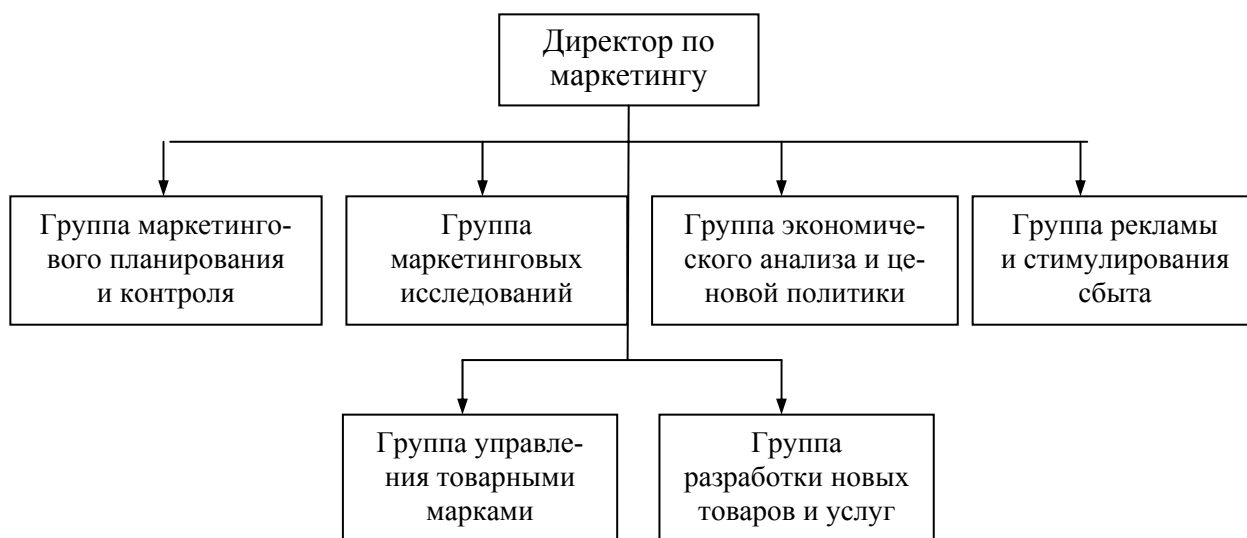

Рис. 1. Планируемая организация службы маркетинга предприятия АПК

Выводы. Основные направления, предлагаемые при повышении эффективности маркетингового менеджмента через создание (реорганизацию) службы маркетинга, следующие: служба маркетинга организуется в виде самостоятельного подразделения (департамента); департамент маркетинга имеет в своем составе группы (отделы), которые планируют, организуют и контролируют выполнение определенных маркетинговых функций предприятия; в процессе своей деятельности департаменту маркетинга в специальном (функциональном) отношении подчиняются соответствующие подразделения предприятия; т.е. департамент маркетинга выполняет роль «интеллектуального штаба» предприятия.

Список использованных источников:

1. Иванец В.М Специфика стратегии аграрных формирований Крыма// В.М.Иванец. Наукові праці. ЮФ «КАТУ» НАУ, Екон. науки, випуск 99.- Симферополь, 2007.-С. 45-50.
2. Котлер Ф. Маркетинг. Менеджмент/Ф.Котлер. Экспресс-курс. 2-е изд. Пер. с англ. - СПб: Питер, 2006. - 464 с.
3. Хулей Г.Маркетинговая стратегия и конкурентное позиционирование/ Г.Хулей. Пер. с англ. Днепрпетровск. Баланс, Бизнес, 2005. – 800 с.

Рецензент – д.э.н. Лебедев К.А.

УДК338.2:312.639.3

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ
РИБНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ**

Павлюк Н.П., аспірант

Національний університет водного господарства і природокористування

У статті досліджено законодавчо-нормативну базу України, яка регулює розвиток рибної галузі, визначено основні проблеми, що стримують її стабільне функціонування та запропоновано шляхи їх розв'язання.

The article investigates the legal and regulatory framework of Ukraine, which regulates the development of the fishing industry, the main problems that hinder its stable operation and proposed solutions.

Постановка проблеми. Роль законодавчо-нормативної правової бази у регулюванні взаємодії природи і суспільства полягає у встановленні науково обґрунтованих правил поведінки людини щодо природи. Найбільш суттєві правила такої поведінки закріплюються державою в законодавстві і стають загальнообов'язковими нормами права для виконання та дотримання, що забезпечується державним примусом у разі їх невиконання.

Державне регулювання рибогосподарського виробництва та рибництва в цілому це багатоетапне завдання, яке полягає в створенні такої нормативно-правової бази, яка б гарантувала підтримку новостворених суб'єктів господарювання та забезпечувала стабільні умови для функціонування діючих рибогосподарських підприємств незалежно від форм власності; створювала умови та механізми для залучення інвестицій та впровадження інновацій, що сприятиме економічному розвитку галузі та нарощенню обсягів виробництва рибної продукції для забезпечення продовольчої безпеки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням державного регулювання розвитку рибної галузі присвячені праці таких вітчизняних вчених: М. С. Стасишена, Н. М. Вдовенко, О. В. Величка, С. М. Кваші, М. М. Шведе-нка, О. С. Качного, В.С. Дроника. В працях зазначених науковців розглядаються теоретичні підходи до державного регулювання рибного господарства, що впливає на стан виробництва рибної продукції, ефективність діяльності рибного господарства та перспективи розвитку рибних підприємств. Проте, огляд наукової літератури та нормативно-правової бази України і реальний стан функціонування рибогосподарського комплексу країни свідчить, про необхідність подальших досліджень у цій сфері.

Постановка завдання. Метою цієї статті є аналіз законодавчо-нормативної бази, яка регулює розвиток рибного господарства в Україні та розроблення шляхів реалізації яких дозволить усунути проблеми, що стримують стійкий розвиток рибного господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державне регулювання розвитку рибної галузі в певній мірі здійснюється через систему прийняття та виконання законів та підзаконних актів і постанов, які розробляються і подаються на розгляд Кабінету Міністрів України.

Аналіз розвитку рибного господарства в нашій країні свідчить про те, що після здобуття Україною незалежності, тобто протягом 1991-2012 років, керівний галузевий орган в рибній галузі видозмінювався сім раз табл. 1. При цьому, часто кадри окремих служб замінювалися повністю і тому не забезпечувалася спадковість передачі інформації та збереження досвіду працівників управління.

Створення в 2011 році Держрибагенства України надало рибному господарству нову надію на відродження. В нього з'явилися нові повноваження для реалізації видавничої, контролюючої та розпорядчої функцій в рибному господарстві, що дозволить виявити найбільш проблемні моменти галузі, сприятиме їх розв'язанню та налагодженню стабільного функціонування рибного господарства.

Таблиця 1

Зміна керівних структур в діяльності рибної галузі України

Органи управління рибним господарством в Україні	Повноваження та функції											
	Структура підпорядкованості	Розробляє програм комплексного використання та охорони вкпр та програм розвитку галузі	Контролює діяльність підприємств, організацій, установ рибного господарства та флоту України	Вносить КМУ пропозиції, законо-проекти, проекти бюджету, бере участь ціноутворенні	Видає дозволи на спеціальне викор риби та інших вкпр на рибосподарських об'єктах (любительський та спортивний лов)	Забезпечує державний контроль за якістю племінної справи	Складає консолідовану статистику та бухгалтерську звітність	Контролює спортивне та любительське рибальство	Складає протоколи та розглядає справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом	Здійснює видачу та реєстрацію дозвілних документів на спеціальне використання водних живих ресурсів;	Регулює моніторинг ринку рибної продукції	Організовує розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних із діяльністю Держрибгоспства України
Державний комітет України по рибному господарству і рибній промисловості	Віце-Прем'єр Міністру України	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Міністерство рибного господарства України	Віце-Прем'єр Міністру України	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-
Державний комітет рибного господарства України	Міністру Аграрної політики	+	+	+	-	+	+	-	-	-	-	-
Державний департамент рибного господарства	Міністерству Аграрної політики	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-
Департамент рибного господарства	Міністру Аграрної політики	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-
Державний комітет рибного господарства України	Міністру Аграрної політики	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-
Державне агентство рибного господарства України	Мінагрополітики України	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+

* складено за даними аналізу указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України про створення керівних органів в рибної галузі України

Одним з перших кроків новоствореного Держрибагенства України було сприяння прийняттю Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів». Хоча цей закон є досить детальним документом, який регулює розвиток рибного господарства, нажаль в ньому мало уваги приділено питанням штучного відтворення водних біоресурсів, ведення аквакультури та переробки водних біоресурсів. Закон визначив основні засади пріоритетного розвитку рибного господарства (стаття 53), про те, в ньому не наведено механізмів, які сприяли розвитку [1].

На реалізацію зазначеного закону видані важливі постанови та накази, державні інструкції, що стосуються розвитку рибної галузі, зокрема:

- Наказ Мінагрополітики України від 02 грудня 2011 року № 698 «Про розподіл лімітів на квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2012 році».

- Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 року № 1209 «Про затвердження такс для заподіяної внаслідок незаконного добування (збирання) або знищення цінних видів водних біоресурсів», введення в дію якої відмінило силу дії попередньої постанови Кабінету Міністрів України від 19 січня 1998 р. N 32 (32-98-п) «Про затвердження такс для обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок незаконного добування або знищення цінних видів риб та інших об'єктів водного промислу», яка не забезпечувала відшкодування за завдану шкоду водним біоресурсам.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1245 «Про затвердження Державної цільової економічної програми розвитку рибного господарства на 2012-2016 роки» [2].

На першому етапі реалізації цієї програми (2012 рік) передбачалося здійснити заходи для сприяння розвитку підприємств аквакультури, активізації їх міжнародної і зовнішньоекономічної діяльності, створення умов для залучення інвестицій та міжнародної технічної допомоги. Для цього Держрибагенством України було проведено ряд зустрічей, нарад, круглих столів на яких розглядалися питання запозичення закордонного досвіду регулювання рибного господарства у країнах, які є лідерами у аквакультурі та рибальстві.

З метою посилення напрямів контролю за використанням водних біоресурсів в Україні постановою Кабінету Міністрів України від 04 липня 2012 року № 596, було затверджено Порядок видачі підтвердження законності вилучення водних біоресурсів із середовища їх існування та переробки продуктів вилову. На реалізацію цієї постанови Міністерством аграрної політики та продовольства України було видано наказ від 07.08.2012 № 482 «Про затвердження форм підтвердження законності вилучення водних біоресурсів» (який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 27.08.2012 за № 1437/21749). Обидва документи розроблені відповідно до Регламенту Ради (ЄС) від 29.09.2008 року № 1005/2008 “Про встановлення системи Спільноти для попередження, припинення та ліквідації незаконного, непідзвітного та нерегульованого рибальства” [3].

Тому, введення в дію цих нормативних актів дозволить здійснювати легальний експорт української продукції, що виловлена з дотриманням всіх національних та міжнародних норм на митну територію ЄС.

На другому етапі (2013-2016 років) передбачається здійснити заходи з модернізації і будівництва нових суден вітчизняного риболовецького флоту, забезпечення діяльності оптових ринків продукції рибного господарства, розширення, реконструкції, технічного переоснащення і розвитку морських рибних портів в Україні.

Про те, жодного слова в програмі не сказано про підтримку діючих рибогосподарських підприємств, за винятком заходів з ремонту, реконструкції та капітального будівництва об'єктів існуючих державних підприємств з вирощування рибопосадкового матеріалу для відтворення природних популяцій у рибогосподарських водних об'єктах України, а також ремонту, реконструкції та капітального будівництва об'єктів у існуючих державних товарних господарствах.

Виходячи із наведеного, можна зробити висновок що, виникає протиріччя між підтримкою КМУ державних рибогосподарських підприємств і сприяння державного розвитку приватних та комунальних підприємств, адже не створено жодного нормативно-правового акта, який би чітко забезпечував розвиток рибогосподарських підприємств, через пільгове оподаткування, субсидіювання чи бюджетування не державних проектів.

Великі надії працівники досліджуваної галузі покладають на Закон України «Про аквакультуру», який має врегулювати відносин між органами державної влади, що здійснюють регулювання та управління діяльністю в сфері аквакультури, органами місцевого самоврядування та усіма суб'єктами управління аквакультури. Метою цього закону є реалізація державної політики щодо забезпечення ефективного розвитку аквакультури, як окремого виду сільськогосподарської діяльності в системі агропромислового виробництва, спрямованої на збільшення обсягів виробництва корисної біологічної сільськогосподарської продукції (риби та інших водних біоресурсів), збереження біорізноманіття та поповнення запасів водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах України, а також здійснення рибогосподарської діяльності способами, що не допускають нанесення шкоди навколишньому середовищу [4].

Сьогодні функції управління рибною галуззю і контроль за її розвитком розділений між кількома державними структурами. При цьому, відсутня чітка взаємодія між ними, що негативно впливає на діяльність галузі. Особливо це впливає на діяльність підприємств та господарств галузі, які в своїй роботі стикаються з проблемами, які виникають при отриманні ними ліцензій, квот та дозволів. Щоб зібрати необхідний пакет документів для промислового вилову чи рибництва самим підприємствам необхідно звернутися до Держрибагенства, яке видає ліцензії та квоти на вилови, Міністерства аграрної політики та продовольства України, яке встановлює ліміти на вилови та до територіальних органів Рибохорони, які видають дозволи на здійснення промислового вилову. Отже, щоб зібрати необхідні документи рибогосподарським підприємствам потрібно затрати немало часу і грошей, при чому, вилов риби у прісних водоймах можна здійснювати лише 4-5 місяців в році, а дія дозвільних документів триває один рік або сезон. Для усунення зазначеної проблеми, на нашу думку, необхідно переглянути строки та спростити порядок видачі дозвільних документів, це дозволить заохотити рибогосподарські підприємства до здійснення промислових виловів та зменшить браконьєрський промисел.

Висновки. Важливим аспектом в держаному регулюванні діяльності рибогосподарської галузі є документи, що визначають правові засади її діяльності, зокрема: закони, постанови, укази, програми та ін. Прийняття та введення в останні роки в дію законів, що регулюють діяльність рибогосподарської галузі, свідчить про налагоджену стабільну роботу всіх державних структурних одиниць. Про те, окремі норми чинного законодавства України гальмують розвиток вітчизняних рибогосподарських підприємств. Тому, на нашу думку, необхідно запровадити спрощену систему видачі дозвільних документів, що дозволить підприємствам галузі стабільно розвиватися. Це в свою чергу, підвищить ефективність їх економічної діяльності, збільшить кількість робочих місць і зменшить неконтрольований вилов риби та інших водних ресурсів. Крім того, адаптація українського законодавства до вимог Європейського Союзу, в частині боротьби з незаконним, непідзвітним та нерегульованим рибальством, дозволить вітчизняним рибогосподарським підприємствам виходити із своєю продукцією на міжнародні ринки.

Список використаних джерел:

1. Закону України “Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів”, від 8.07.2011 р., № 3677–VI.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1245 «Про затвердження Державної цільової економічної програми розвитку рибного господарства на 2012-2016 роки».

3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://darg.gov.ua/zdijsnenoznachnijkrokdija00010751.html>.

4. Закону України «Про аквакультуру» від 18.09.2012 № 5293-VI.

Рецензент – д.е.н., професор Борейко В.І.

УДК 65.012.32:631.1.027

**УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ПОЛІТИКОЮ
В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК**

Пітель Н.Я., к.е.н., доцент

Уманський національний університет садівництва

В статті обґрунтовано необхідність, особливості маркетингової політики та послідовність здійснення процесу маркетингового менеджменту підприємствами АПК в умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

The article is reasonable necessity, especially marketing policy and consistent implementation of the marketing management process agricultural enterprises in the development of foreign trade.

Постановка проблеми. У сучасних умовах посилення процесів глобалізації економіки спостерігається подальше загострення конкурентної боротьби на світових ринках капіталу, робочої сили, товарів і послуг; ускладнюються і стають більш диверсифікованими організаційні й технологічні моделі виробництва; підвищується економічна активність та інформаційна насиченість бізнесу. За таких умов ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств АПК залежить від дієвості використовуваних в системі менеджменту інструментів маркетингової політики. При цьому її міжнародні аспекти значною мірою актуалізуються завдяки більш динамічному руху ресурсів та інтернаціоналізації економіки.